

Geachte voorzitter en leden van de

- Commissie Infrastructuur en Waterstaat en
- Commissie van Economische Zaken en Klimaat,

Bij herlezing van mijn meest recente brief aan u (van gisteren [aan de Commissie van Infrastructuur en Waterstaat]) zag ik dat ik nog twee punten vergeten ben te noemen om onder uw aandacht te brengen:

- de functie van openbaar vervoer, en...
- een nadere beschouwing van de beoogde dienstverlening van Winair.

Openbaar vervoer

Wanneer in Europees Nederland voor een treinkaartje Den Haag CS naar Amsterdam CS (retour) een bedrag van meer dan 200 euro per persoon moet worden betaald zou - naar mijn inschatting - het spreekwoordelijke huis te klein zijn om ruimte te geven aan alle explosieve en emotionele argumenten. Toch is dat wat elders in Nederland (hier namelijk) gewoon gebeurt. Natuurlijk, het is geen trein maar een (klein) vliegtuig maar voor het overige gaat de vergelijking redelijk op. Het is het transport waarmee van Sint Eustatius naar het ca. vijftig kilometer verderop gelegen Sint Maarten wordt gevlogen ¹.

Voor wat betreft de functie is het niet anders dan een bus- of treinverbinding in een wellicht wat minder druk gebied. De transportintensiteit hier zal die van Oost-Groningen of Zeeland niet overtreffen, zo schat ik in. Toch is het uw streven om in heel (Europees) Nederland de mobiliteit boven een zekere ondergrens te houden. Niet alle lijnen zijn daarbij even rendabel, zo kan ik mij voorstellen. De luchtvaartnota onderkent dat ook. Die spreekt immers - op pagina 43 - van een "vitaal belang voor economie, transport van bewoners, goederen, toerisme en ziekenvervoer", alsook van het "waarborgen van bereikbaarheid" en van "betaalbare en frequente verbindingen" (in de context van Caribisch Nederland).

Dat er een vanzelfsprekende onderlinge bereikbaarheid tussen de BES-eilanden zou moeten zijn wordt door de bestuurders (hier en in Den Haag) nog wel aangevoeld maar voor het overige mist elk inlevingsvermogen. Een bedrag van ca. 200 euro (ca. 250 US dollar) is immers buitensporig veel in relatie tot het toch al niet al te ruim bemeten maandinkomen van de lokale Statiaan (en naar mijn inschatting ook van andere inwoners van Caribisch Nederland, maar ik beperk mij in dit schrijven tot Sint Eustatius).

Het lijkt me dat bij de ontwikkeling van transportbeleid in deze regio de functie van betaalbaar openbaar vervoer u scherp voor ogen moet staan.

Nadere beschouwing van de beoogde dienstverlening

In het nu voorgestane beeld zal een wekelijkse verbinding worden georganiseerd die - het kan niet genoeg worden benadrukt - tijdelijk van aard is (de stekker moet er natuurlijk altijd uit te trekken zijn, laat dat vooral vroeg genoeg gezegd zijn). Ik probeer mij een beeld te vormen van de product-markt-combinatie waarbij 'een week' een vanzelfsprekende en rendabele periodiciteit is. Het huidige ZVK-

---

¹ Er is geen ander regulier en gelijkwaardig transport naar het dichtstbij zijnde internationale vliegveld op Sint Maarten dan de vlucht van Winair.

transport ten behoeve van patiënten die een regionaal ziekenhuis bezoeken is momenteel gebaseerd op twee retourvluchten per week (tussen Sint Eustatius en Sint Maarten). Dus dat zal het niet zijn.

Bij het ambtelijk (RCN-)transport is een retourvlucht op één en dezelfde dag wellicht ongebruikelijk en ongewenst maar een ondergrens van een week lijkt me weer wat aan de lange kant (mede gezien de kosten die eraan zijn verbonden buiten het transport zelf: het verblijf en de extra vergoeding). Bij toeristisch verkeer kan ik mij iets voorstellen bij een week, maar die markt is weer niet zo breed. Een piek in de zomer en rond de Kerst en wellicht een opleving in schoolvakanties, maar een wekelijkse inzet van een 40-persoonsvliegtuig lijkt hiervoor toch iets te veel van het goede.

Natuurlijk ben ik geen luchtvaartspecialist maar een heel bijzondere analyse maak ik nu toch ook weer niet, zo dunkt mij. Het lijkt me dan ook dat we op de nu voorgestelde manier bijna zeker afstevenen op een mislukking (die ik in mijn vorige schrijven reeds meende te voorzien).

Is een frequentere dienstverlening met kleinere toestellen - uit oogpunt van de gewenste product-markt-combinaties én betaalbaarheid - dan niet een veel meer voor de hand liggend alternatief? Winair heeft niet het materieel om deze dienstverlening op te zetten en moet dit inhuren, waarschijnlijk van Air Antilles, in elk geval van buiten de BES of zelfs van buiten het Koninkrijk der Nederlanden. Terwijl EZ Air (op Bonaire gevestigd, met de 'B' van BES) met eigen personeel en materieel deze dienstverlening waarschijnlijk meer duurzaam en concurrerend kan opzetten.

*Is het dan werkelijk zo dat de monopoliepositie van Winair wordt "beloond" als gevolg van overheidsdeelname erin? Is het dan werkelijk zo dat de individuele eilandbewoner te veel zal moeten betalen voor de monopolist die door de overheid in het zadel wordt gehouden? Het is deze prangende vraag die mij doet besluiten ook de **Commissie van Economische Zaken en Klimaat** in de adressering op te nemen.*

Graag rond ik af met u - als gebruikelijk in mijn brieven aan de Tweede Kamer - veel wijsheid toe te wensen. Met name vraag ik u om een 'eerlijke' behandeling van de casus met oog voor de functie van openbaar vervoer in een regio waar toch al een zekere armoede heerst. Ook vraag ik mij af of, waar KLM in Europees Nederland met prioriteit wordt omgeven, dit ook niet het geval zou moeten zijn voor een transportbedrijf - EZ Air - dat is gevestigd in Caribisch Nederland (dat toch nog altijd dichterbij is dan een bedrijf dat is gevestigd in een ander land, ook al is dat land een deel van het Koninkrijk der Nederlanden en ook al heeft de Nederlandse Rijksoverheid een [gering] belang erin). Het mag wellicht juridisch juist zijn maar van een Rijksoverheid die 'maatschappelijk verantwoord ondernemen' hoog in het vaandel heeft, mag ik waarschijnlijk toch meer verwachten...

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.

cc: *Voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties
Regeringscommissaris op Sint Eustatius*